

U kunt dit dS Plus-artikel gratis lezen omdat het gedeeld werd door een abonnee van De Standaard: Frederik Swennen.

(/abonnement)

Proef nu De Standaard Digitaal
1 maand voor €1 >

HUIDIGE REGELGEVING LOOPT ACHTER OP HEDENDAAGS OUDERSCHAP

Familierecht moet op de schop

05 FEBRUARI 2016 | Veerle Beel (<http://www.standaard.be/auteur/veerle-beel>)

Het Grondwettelijk Hof heeft met zijn arrest in de zaak-Boël nog eens duidelijk gemaakt dat ons familierecht niet meer voldoet aan de hedendaagse samenleving. De Antwerpse hoogleraar en advocaat Frederik Swennen vindt het hoog tijd voor een grondige herziening.

Rhonald Blommestijn

Hedendaags ouderschap blijft discussies uitlokken: recentontstond er ophef over interlandelijke adopties, en zopas nog over ‘babyverkoop’ via draagmoederschap in Brussel. En deze week sprak het Grondwettelijk Hof zich uit in de saga rond de vordering van Delphine Boël tegen koning Albert. Boël mag haar rechtszaak voortzetten (*DS 4 februari*).

Frederik Swennen is niet verrast: ‘Dit arrest volgt op meer dan dertig voorgaande arresten waarmee het Grondwettelijk Hof eerder al duidelijk heeft gemaakt dat het familierecht niet meer voldoet. Het zit structureel fout. In de handboeken wordt het gezin dikwijls nog voorgesteld als het traditionele huwelijkse gezin met een mooie stamboom. Dat traditionele gezin, waartoe ook holebigezinnen zijn gaan behoren, is beschermwaardig. Maar deze omschrijving dekt niet meer de lading. Meer en meer mensen, die op andere manieren een gezin vormen, komen in de juridische “dode hoek” terecht. Daar vallen veel slachtoffers.’

Daarom pleit Swennen voor een grondige herziening van het familierecht die tegemoetkomt aan andersoortige vormen van ouderschap. Hij geeft enkele voorzetsen.

Beëindig de heerschappij van de baarmoeder

Swennen: ‘Vóór 1987 moesten ongehuwde vrouwen in België hun eigen kind erkennen. Zulke buitenhuwelijkse of “natuurlijke” kinderen hadden minder rechten. In de jaren zeventig nam het aantal bewust ongehuwde moeders toe – velen van hen hebben toen hun eigen kind geadopteerd om het evenveel rechten als andere kinderen te geven.’

‘In 1979 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg in de zaak-Marckx geoordeeld dat de Belgische staat die discriminatie tussen kinderen moest opheffen. De wetswijziging van 1987 heeft daarom bepaald dat vrouwen die van een kind bevallen, altijd de moeder zijn. Toch is ook dat weer

discriminerend, want vaders kunnen wel nog kiezen of ze hun kind erkennen. Moeders hebben geen keuzemogelijkheid meer. Nochtans zei het Hof alleen dat dit een *recht* van vrouwen was.'

'En passant hebben we de mogelijkheid om discreet te bevallen, die voordien bestond, afgeschaft. Daar is nochtans nood aan. Dat blijkt telkens weer wanneer er een kind te vondeling wordt gelegd.'

Volgens Swennen is deze 'dictatuur van de baarmoeder' het scherpst aan de orde bij draagmoederschap: 'In het Frans noemt men dit "zwangerschap voor een ander". Dat dekt de lading beter. Omdat het in ons wetboek gebeiteld staat dat de vrouw die bevalt altijd de moeder is, schiet de wetgever hierover steevast in een kramp. Ik begrijp niet dat velen in dit land commercieel draagmoederschap willen verbieden. Voor één adoptie uit de VS betaal je nu ook bijna 50.000 euro. Erg groot is het prijsverschil niet.'

Maak meerouderschap mogelijk

Swennen: 'De hele tragiek in de zaak-Boël is dat Delphine maar één vader kan hebben. Trek die discussie open! Het Hof voor de Rechten van de Mens heeft in twee cases al geoordeeld dat er zowel een juridische vader kan zijn die het ouderschap op zich neemt, en dat er daarnaast een juridische erkenning wordt gegeven aan de verwekker, die slechts een beperkte rol opneemt of helemaal geen. Er lopen veel Delphines rond in België waar de of-of-benadering leidt tot verscheurde gezinnen.'

'Meerouderschap is ook goed voor alle nieuwe ouderschapsvormen, waar meer dan twee volwassenen beslissen om samen een kind groot te brengen. Of nieuwsamengestelde gezinnen, waarbij een of twee stiefouders de kinderen mee opvoeden. Sommigen vrezen dat meerouderschap meer conflictstof zal geven. Het is omgekeerd: het ontbreken van een wetgevend kader leidt vaker tot conflicten.'

Neem het ouderschapsproject als vertrekpunt

Swennen: 'In plaats van het huwelijk of de biologie kunnen we beter een ander vertrekpunt te nemen: zij die vrij en bewust beslissen om samen kinderen te hebben, zijn de ouders. Die keuze kan worden gemaakt bij natuurlijke

voortplanting, maar ook bij medisch begeleide voortplanting, bij adoptie of door volwassenen die wel samen een kind willen zonder dat ze een relatie met elkaar hebben. Dit voorstel sluit niemand uit, ook de traditionele familie niet.’

‘Twee of meer volwassenen kunnen dan bij de burgerlijke stand een ouderschapsverklaring afleggen, waarbij de ambtenaar wijst op hun ouderlijke rechten en plichten, in goede en kwade dagen.’

Schaf de discriminatie van kinderen af

Swennen: ‘Als getrouwde ouders uit de echt scheiden met onderlinge toestemming, moeten zij een ouderschapsplan voorleggen. De wetgever dringt er ook op aan dat mensen op die manier scheiden. Dat is in de praktijk vaak in het nadeel van kinderen, omdat ze als pasmunt gebruikt worden in de packagedeal die ouders bij een scheiding met onderlinge toestemming moeten sluiten. De vrouw neemt bijvoorbeeld genoeg met minder alimentatie als zij de kinderen meer bij zich krijgt.’

‘Als ze scheiden zonder onderlinge toestemming, moeten ze geen ouderschapsplan voorleggen. Ook wie niet gehuwd was en uit elkaar gaat, hoeft geen ouderschapsplan te maken. Het is duidelijk dat een vermenging van die twee discussies – over de ontbinding van de relatie en over de kinderen – niet goed is. Relatiestatus en ouderschap moeten van elkaar losgekoppeld worden.’

Geef iedereen toegang tot zijn herkomstgegevens

Swennen: ‘Alle soorten kinderen moeten op dezelfde manier de identiteit van hun biologische ouders kunnen achterhalen bij een commissie. Gegevens over donoren, afstandsmoeders en discreet bevallen vrouwen moeten door die commissie worden bijgehouden. Enkel wanneer de biologische ouder een bijzonder zwaarwegend belang heeft, zou toegang tot identiteitsgegevens onmogelijk moeten zijn.’

‘Ten tweede moet het kind de keuze hebben om de identiteit niet te achterhalen. Nu worden adoptiekinderen soms ongevraagd met de waarheid geconfronteerd, bijvoorbeeld als ze een afschrift van hun geboorteakte opvragen voor hun huwelijk. Ik stel voor om een splitsing te maken tussen geboorteregister en herkomstregister. De eerste kan een code bevatten op basis waarvan het kind de

commissie kan contacteren voor nadere informatie. Die informatie, over zijn biologische verwekkers, hoort alleen in het herkomstregister thuis en niet in het geboorteregister.’

Creëer een staatscommissie

Swennen: ‘In onze buurlanden hebben multidisciplinaire staatscommissies de tijd gekregen om over ouderschap na te denken. Bij ons wordt het familierecht stiefmoederlijk behandeld. De minister van Justitie, Koen Geens (CD&V), heeft in zowat alle rechtsdomeinen hervormingscommissies benoemd, behalve hierin. Intussen krijg ik uitnodigingen van allerhande parlementaire commissies, die zich over delen van het familierecht buigen en die volstrekt naast elkaar bezig zijn. Niemand overziet het hele plaatje. Dat is bedroevend.’

VEERLE BEEL

Veerle Beel is correspondent 'Het perfecte kind'. Ze stelt het beeld van het perfecte kind bij en maakt van u voortaan de perfecte ouder.

Meer artikels van Veerle Beel >

(<http://www.standaard.be/auteur/veerle-beel>)

‘Meer en meer mensen, die op andere manieren een gezin vormen, komen in de juridische ‘dode hoek’ terecht. Daar vallen veel slachtoffers’

U kunt dit dS Plus-artikel gratis lezen omdat het gedeeld werd door een abonnee van De Standaard: Frederik Swennen.

Proef nu De Standaard Digitaal
1 maand voor €1 >

(/abonnement)